

HACI BEKTAŞ VELİ

Arařtırma Dergisi

BAHAR'2001/ 17

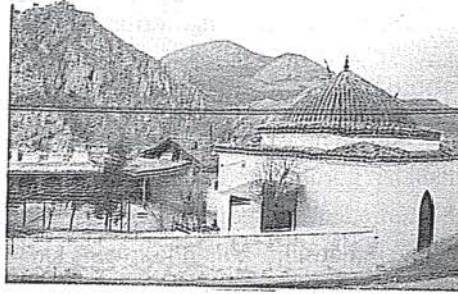
AMASYA YÖRESİ ALEVÎ ZİYARETGÂHLARI

Muzaffer DOĞANBAŞ
Sanat Tarihçi

Amasya yöresinde zamanla ziyaretgah özelliği kazanmış bir çok türbe bulunmaktadır. Bunlardan özellikle bazıları daha çok Alevilerce ziyaret edilmektedir. Çünkü bu türbelerde medfun bulunan şahıslar kendi yaşadıkları dönemdeki Alevi ileri gelenlerinden ya da lider konumundaki kişiliklerdir. Bu ziyaretgahlardan en çok bilinenleri ve uğrak olanları Amasya Hamdullah Efendi türbesi, Merzifon Piri Baba türbesi ve Gümüşhacıköy ilçesi Sarayözü köyü Pir Ali Bircivan türbesi ile Amasya merkez Yassıçal beldesindeki Ergo- naş Baba türbesidir. Aşağıda bu türbelerin genel bir tanıtımıyla birlikte tarih- çeleri hakkında bilgiler verilecektir.

Hamdullah Efendi Türbesi :

Hacı Bektaş Veli dergahının 23.Post- nişini olan Hamdullah Çelebi (1767- 1836) , Feyzullah Çelebi'nin büyük oğ- lu olup, babasının 1824 yılında hakka yürümesi üzerine Postnişin olmuştur. Asıl adı Mehmed Hamdi olan Hamdul- lah Çelebi (Hamdullah Efendi) önce Ye- niçeri Ocaklarının ve bunu devamında Bektaşî tekkelerinin kapatılması sonucu II.Mahmud tarafından 23 Cemaziülahir 1243 (1827 Miladi) tarihli fermanla Amasya'ya sürgün edilmiştir.

Hamdullah Efendi Türbesi'nin genel görünümü

A.Celalettin Ulusoy, Pir Dergahın- dan Nefesler adlı kitabında (s.27),Ham- dullah Efendi'nin sürgüne giderken be- raberinde bir çok kitap ve belge götür- düğünü fakat erkek evladı olmadığı için olsa gerek götürülen kitap ve bel- gelerin günümüze kadar korunamadı- ğını yazmaktadır.

Hamdullah Efendi hakka yürüdük- ten sonra Amasya'daki Aleviler, Hicri 1263 yılında (1847) mezarının üzerine bir türbe yaptırmışlardır. Kare planlı tek kubbeli olarak düzenlenen türbe Amasya'nın Pirlar mevkiinde yer al-

maktadır. Türbe bir avlu duvarıyla çevrili olup, kuruluk, ocak ve kesim yeri gibi müstemilata da sahiptir.

Hamdullah Efendi Türbesi'nin iç görünümü

Türbe ile ilgili bilgi veren en eski kaynak Abdizade Hüseyin Hüsameddin Yasar'ın Amasya Tarihi adlı eseridir. Fakat burada ne yazık ki tarih ve bilgi yanlışlıkları görülmektedir. En büyük yanlışlık türbeden bahsedilirken Bektaş Baba türbesi ifadesinin kullanılmış olmasıdır. Bu konuda Hüseyin Hüsameddin Yasar'ın verdiği bilgiler şöyledir:

" Aşağı Pirler'in kuzey batısında Tekke medresesi bitişiğinde olup, kargir bir kubbesi olan hususi bir odadır. İçinde Bektaşilerden Kırşehirli Bektaş Baba medfun olup, baş ucunda 'el-Hac Bektaş Baba-yı Veli' levhası vardır. Pir eşîğini ziyaret etmesi münasebetiyle, 'Hacı' denmiştir. Amasya köylerinde oturan Aleviler tarafından 1284'te (1867) bir türbe yaptırılmış ve 1314'te (1896) bu türbe aynı köylüler tarafından tamir edilmiştir. Alevilerin ziyaret ettiği bir yerdir." bu ifadeleri maddeler halinde eleştirerek düzelterek olursak;

1- Hamdullah Efendi türbesinde Kırşehirli Bektaş Baba diye bir kimse medfun olmayıp, Hamdullah Efendi ve Eşi medfun bulunmaktadır. Buradaki Bektaş Baba herhalde Hamdullah Efendi'den "Bektaşî Baba" şeklinde söz edilmesi ve zamanla bu deyim "Bektaş Baba" şekline dönüşmüş ve sanki Hamdullah Efendi değil de Bektaş Baba diye biri bu türbede medfun gibi gösterilmiştir.

2- Türbede Hüseyin Hüsameddin'in bahsettiği "el-Hac Bektaş Baba-yı Veli" diye bir levha yoktur. Aksine türbenin orijinal kitabesinde türbenin bizzat 'Hamdullah Efendiye' ait olduğu yazmaktadır.

3- "...Pir eşîğini ziyaret etmiş olması münasebetiyle 'Hacı' denmiştir..." ifadesine gelince; Alevi-Bektaşî anlayışında pir eşîğini çöpmekle kimsenin hacı olamayacağını sanırım herkes bilir. Bu ifadeler yazarın Alevi-Bektaşî yolunu ne kadar az bildiğini, buna rağmen bu az bilgilerden hareketle yorum yaptığını göstermektedir.

4- Türbenin yapılış tarihi hakkında 1284h./1867m. Tarihi verilmiştir ki, türbenin üzerindeki orijinal kitabesi 1263h./1847m. tarihli olup, Amasya tarihi yazarının bu kitabeyi (belki de türbeyi ?) hiç görmediğini veya gördüğü şeyi yanlış hatırladığını akla getirmektedir. Zaten Amasya Tarihi adlı eserin bir çok yerinde tarih ve bilgi yanlışlıkları bulunmaktadır. Burada sadece konuyla ilgili olan kısmın eleştirisi yapılmıştır.

Bu kısa eleştiri ve düzeltmeden sonra gelelim Hamdullah Efendi türbesinin 1263 hicri (1847) tarihli kitabesine. Beş dize halinde ta'lik hatla yazılmış olan kitabenin orijinal metni aşağıya çıkarılmıştır:

1- Postnişin-i asitan-ı Hacı Bektaş-ı Veli, hem dahi evladı hünkar nesli şahı-ı evliya

2- Şübhesiz Seyyid Hüseyin en-nebebi ali haseb, çaker-i isna aşerem hadim-i fakr-u fena

3- Mazharı feyzi bidayeti mürşidi kamil idi, oldu mir'at-ı kemali salikane hak nema

4- Zahiren etsin ziyareti kabrini hep zairan, esnayı ruhi olsun batinen al-ı aba

5- Çıkdı hafız çardeh ma'sum tarih , etdi Hamdullah Efendi hak deyü azm-i hüda

Sene – 1263 (1847)

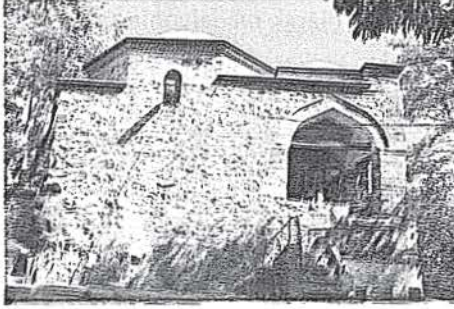
Türbenin giriş kapısı sonraki yıllarda kuzeyden güneye alınmış ve türbe müştemilatının bulunduğu cepheyle bakışımı hale getirilmiştir. Türbenin içerisinde üzeri yeşil örtülerle örtülmüş iki adet ahşap sanduka bulunmaktadır. Bu sandukalardan önde olanı Hamdullah Efendi'ye, diğeri ise, eşine aittir. Türbe içerisinde dikkati çeken ilk şey duvarlardaki kalem işi bezemelerdir. Bu bezemeler türbenin beden duvarları ve kubbeye geçişi sağlayan tromplar-la kubbe içerisine işlenmiştir. Ayrıca iç

mekanı aydınlatan pencere sövelerinin içerisi karşılıklı olarak birbirine bakar şekilde bir vazodan çıkan Natürmortlarla bezenmiştir. Beden duvarları ise, dikdörtgen panolara bölünerek pano içlerine ince çizgilerle birbirine bağlanan zigzagların oluşturduğu ve adeta birer beşik çatının üstten görünümünü hatırlatan şekillere sahiptir. Kubbe içerisi en ortada bir yıldız ve bu yıldızın etrafında dört tane yuvarlak madalyon ve en dışta ise, kubbe eteklerinde, içleri palmet ve lalelerle doldurulmuş kuşaklar yer almaktadır.

Yukarıda anlatılan bu bezemelerden ayrı olarak madalyonlar içerisinde yer alan ve yazı bezeme örneklerinden sayılabilecek çalışmalarda bulunur. Bu madalyonlar içerisinde Oniki İmamlara ait isimler yer almaktadır. Alevi-İslam inancının temel dinamiğini oluşturan Oniki İmamların adlarının burada yer alması anlamlıdır. Bununla birlikte Allah, Muhammed ve Dört Halifenin adları da yuvarlak pano içlerine işlenmiştir. Fakat Oniki İmamlarla birlikte burada ilk üç halifenin (Ebu Bekir, Ömer ve Osman) adlarının da bulunması, Alevi-İslam inanç geleneğine uygun bir durum değildir. Sanırım Vakıflar tarafından yapılan onarımlarda bu isimler eklenmiş olmalı. Ayrıca yine bu onarımlardan dolayı olsa gerek Oniki İmamların adlarında da bazı yanlışlıklar görülmektedir.

Bu bilgilerden sonra tekrar Hamdul-

lah Efendi'ye dönecek olursak, onun duygu yüklü dünyasından söz etmek yerinde olacaktır. O, yüreği ve kalemi güçlü bir hak aşığıdır. Onun dizelerinde en başta insan sevgisi olmak üzere, Tevhid, Kur'an, Ehl-i Beyt ve Oniki İmamlar ön planda yer almaktadır. Kendisi sürgüne yollanmadan önce "Hamdullah" mahlasını, sürgünde ise -memleketi Hacıbektaş'a hasret kaldığı için olsa gerek- "Hasireti" mahlasını kullanmıştır. O'nun yüreği bazen kıpırtısız bir deniz gibi sessiz sakin, bazen de coşkun bir sel gibidir. Bunu O'nun şiirlerinden anlamak mümkündür.

Piri Baba Türbesi'nin genel görünümü

Piri Baba Türbesi:

Merzifon ilçesi Nusratiye mahallesinde yüksekçe bir mevkide yer alan Piri-i Baba türbesi yörenin önemli ziyaretgahlarından. Piri-i Baba'nın yaşamı ile ilgili ayrıntılı bilgiler ne yazık ki günümüze ulaşamamıştır. Bununla birlikte O'nunla ilgili bilgi veren kaynakların başında Evliya Çelebi seyahatnamesi gelir. Evliya Çelebi Merzifon'a geldiğinde Piri-i Baba türbesine uğradı-

ğını, O'nun Hoca Ahmed Yesevi'nin izniyle Anadolu'ya gelip Merzifon'a yerleştiğini, ara sıra hamamlarda yatan ve Allah aşkı ile deli divane olmuş bir veli olduğunu belirttikten sonra, Piri-i Baba'nın bir çok menakıbının (övünülecek yanının) olduğunu yazmaktadır. Ayrıca Evliya Çelebi, Piri-i Baba dergahından söz ederken de dergahın büyük kubbelerle süslü olduğunu ve buranın aşevi ve derviş hücreleriyle donatılmış olduğunu, burada her gece ikiyüz insanın konakladığını ve Piri-i Baba'nın başı açık iki yüz dervişinin bulunduğunu yazmaktadır.

Evliya Çelebi'nin vermiş olduğu bilgilerden hareketle Fuad Köprülü'de Türk Edebiyatında İlk Mutasavvıflar adlı eserinde Piri-i Baba'nın (Pir Dede) Hoca Ahmed Yesevi'nin Anadolu'ya gönderilen halifelerinden olduğunu kabul etmektedir. Yine bir başka eserde ise, Piri-i Baba Hacı Bektaş Veli'nin müritlerinden biri olarak gösterilmektedir. Ayrıca Amasya Tarihi'nde ise, Horasanlı olarak takdim edilen Piri-i Baba'nın 868h./1464m. Tarihte Merzifon'da bir zaviye yaptırdığı ve bu zaviye için vakıf tanzim ettirerek Merzifon'u ihya edenlerden olduğu yazılmaktadır.

Piri Baba türbesine girebilmek için önce birkaç basamaklı bir merdivenden revak kısmına girilir. Türbe iki katlı olarak yapılmış olup, Alt kat cenazelik kısmıdır. Ziyaret edilen üst kat ise, sandukanın bulunduğu kısımdır. Buradaki sanduka alışılmışın dışında

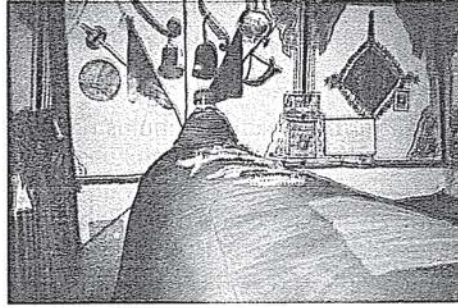
yüksek ve geniş bir biçimdedir. Sanduka dışı taşıntı yapan bir kaide üzerinde yer almakta ve türbe mekanının tam ortasında olup, bu mekanın büyük bir kısmını kaplamaktadır. Ahşap sandukanın üzerinde yeşil renkte bir örtü bulunmaktadır.

Piri Baba türbesi kare mekanlı ve üzeri tek kubbelidir. Sekizgen kasnaklı kubbeye geçiş dilimli troplarla sağlanmıştır. Türbe moloz taş malzeme ile yapılmış ve önde yer alan iki gözlü revak kısmında ise, moloz taş ve tuğla malzeme kullanılmıştır. Ayrıca eserin beden duvarları ve kubbe kasnağı üzerinde tuğla dizilerinden oluşan kirpi saçaklar bulunmaktadır. Türbe doğu ve batı duvarlarında, kubbe kasnağı seviyesinde açılmış bulunan küçük birer pencere ile güney cephede yer alan bir pencereyle aydınlanmakta ve genel yapısı itibariyle dışı kapalı bir görünüm arz etmektedir. Ayrıca türbenin güney cephesi alınlığında ise, çini bezeme izleri görülmektedir.

Türbe üzerinde yapımıyla ilgili herhangi bir yazıt bulunmadığı için kesin yapım tarihi hakkında bir bilgiye sahip değiliz. Fakat mimari özelliklerinden hareketle 15.yüzyılda yapılmış olabileceği kabul edilebilir. Bu noktada Amasya Tarihinde konuyla ilgili az da olsa verilen bilgi tarihleme konusundaki görüşümüzü desteklemektedir. Bütün bunlarla birlikte Dünden Bugüne Merzifon adlı eserde türbeyi yapan ustanın Şamlıoğlu Hoca İbrahim adlı bir usta

olduğu hakkında bilgi bulunmaktadır. Bu bilgi el yazması halinde bulunan ve kimin tarafından ne zaman yazıldığı bilinmeyen Menakıb-ı Pir-i Baba adlı eserden naklen verilmekteyse de bugün sözü edilen eserin akıbeti hakkında ne yazık ki bilgi sahibi değiliz.

Pir-i Baba türbesi içerisinde çok sayıda ağaç bulunan geniş bir bahçeye sahiptir. Bahçe gerisinde kuruluk ve mutfak gibi müstemilatı da bulunmaktadır. Ayrıca türbenin güney kısmında bir de hazire (mezarlık) yer almaktadır.

Piri Baba Türbesi'nin iç görünümü

Pir-i Baba türbesi Sanat Tarihimiz açısından da önemli bir yere sahiptir. Çünkü içerisinde yer alan duvar resimleri Osmanlı resim sanatının seçkin örnekleri arasındadır. Burada olabildiğince bütün iç mekan kök boyalarla bezenmiş bir durumdadır. Beden duvarlarında özellikle dikkati çeken olgu birbirinin benzeri olan natürmort (ölü doğa) çalışmalarıdır. Ayrıca doğu duvarda yer alan ve kare bir pano içerisine birbirine bakar şekilde karşılıklı olarak işlenmiş teber (derviş baltası), tespih ve kılıç motifleri ile ortada bir ipe asılı

olan keşkül den oluşan kompozisyon ilgi çekicidir. Özellikle teberlere asılı olan kılıçlar ilgi çekicidir. Çünkü bu kılıçlar sıradan birer kılıç olmayıp, ağzı çatal olan Zülfikar adlı kılıçtır. Bilindiği gibi Zülfikar, Hz. Muhammed tarafından Hz. Ali'ye armağan edilmiş olan kılıçtır. İşte bunun içindir ki burada resmedilen derviş baltası, tespih, zülfikar ve keşkül gibi olgular tekke-zaviye-derviş anlayışındaki öğelerin sembolik birer anlatımıdır. Ayrıca burada keşkül motifi üzerine yazılmış iki satırlık bir de yazıt bulunmaktadır. Osmanlıca yazılmış olan yazıtın okunuşu ve Türkçe anlamı aşağıya çıkarılmıştır:

Zair gir bu makama bahulus baihtiram

Kıl ziyaret merkad-ı Pir-i Baba zir bu makam

(Ziyaretçiler ! bu makama gönül temizliği ve hürmet ile girip, bu makamın altındaki Pir-i Baba'nın mezarını ziyaret edin)

Ağırlıklı olarak patlıcan moru, kirli sarı, kırmızı, yeşil, vişne çürüğü ve mor renklerin kullanıldığı kalem işi bezemeleri yapan usta imzasını giriş kapısının üzerinde bulunan yazıtlık kısmına atmıştır. İki satırlık yazıtın üst satırında belirgin bir şekilde La ilahe illallah Muhammedün Resulullah (yani kelime-i şahadet) ibaresi, altta ise üste oranla mütevazi bir şekilde yazılmış Nakkaş İbrahim sene-1322 ibaresi yer almaktadır. Bu yazıttan da anlaşılacağı üzere

türbedeki duvar resimleri Nakkaş İbrahim tarafından 1322h./1906m. yılında yapılmıştır. Bu çalışmalar büyük bir olasılıkla türbenin 20.yüzyıl başlarında geçirmiş olduğu büyük onarım sırasında yapılmış olmalıdır. Ayrıca türbe 1977 yılında Vakıflar Genel Müdürlüğüne bir onarım daha görmüştür.

Pir Ali Bircivan Türbesi :

Pir Ali Bircivan türbesi Gümüşhacıköy ilçesine 8 km uzaklıkta bulunan Sarayözü köyünde yer almaktadır. Pir Ali Bircivan hakkındaki bilgilerimiz daha çok rivayetlere dayalıdır. Bu konuda yazılı belgelerin olmayışı konu hakkında çok net bilgiler verilmesini engellemektedir.

Meyilli bir alanda inşa edilmiş olan türbeye son zamanlarda yapılmış olan beton basamaklı bir yoldan gidilir. Türbenin asıl giriş kapısından başka birde dış avlu kapısı yer alır. Bu dış avlu kapısının her iki yanında birer fallos yer almaktadır. Antik Roma çağına ait olan bu taş falloslar köy sakinlerinin vermiş olduğu bilgilere göre Pir Ali Bircivan sandukasının baş ve ayak kısımlarında bulunmaktayken daha sonraları şimdi buldukları yere getirilmişlerdir.

Türbenin asıl giriş kapısı tek kanatlı ve ahşaptandır. İçerisi dikdörtgen planlı ve oldukça kasvetli bir haldedir. İç mekan ahşap korkuluklarla ikiye ayrılmış ve güneyde kalan mekan mescit olarak kullanılmakta olup, Pir Ali Birci-

van'ın türbesi kuzey kısımda kalmaktadır.

Köy sakinlerinden Haydar Hoca olarak bilinen Ocakzade Haydar Altun'un vermiş olduğu bilgilere göre mevcut türbe binası hicri 1320 (1902) yılında yapılmıştır. Türbenin mimarisi kayda değer fazla bir özellik taşımamakla birlikte,türbenin iç beden duvarlarında yer alan ve oldukça yoğun bir şekilde işlenmiş duvar resimleri türbeyi anlamlı kılmakta ve son dönem Osmanlı resim sanatının örneklerinden olması nedeniyle önem arz etmektedir.

Türbe içerisinde dikkat çeken bir önemli nokta da sandukanın oldukça uzun bir şekilde yapılmış olmasıdır. Yaklaşık sekiz metre uzunluğunda olan sandukanın üzeri betonla sıvanmış ve üzerine yeşil bir örtü serilmiştir. Sandukanın uzunluğu konusunda benzer uygulamalar Amasya Serçoban, Pehlivan Dede ve Gani Baba türbesi sandukalarında da karşımıza çıkmaktadır.

Pir Ali Bircivan'ın sandukasının uzunluğu konusunda Haydar Altun birkaç rivayet ileri sürmektedir. Bir rivayete göre; Pir Ali Bircivan,sandukasını yapan ustanın rüyasına girmiş ve bacaklarının üşüdüğünü söylemiş bunun üzerine ustada sandukayı uzun yapmış. Diğer bir rivayete göre ise, Pir Ali Bircivan'ın sandukasının yanında kız kardeşinin sandukası da varmış ve daha sonra ikisini birleştirmişler, böylelikle sandukada uzun bir biçim almış. Üçüncü bir rivayete göre ise,Pir Ali'nin 8.

imam,İmam Rıza soyundan gelmiş olması nedeniyle sandukası sekiz metre uzunlukta yapılmıştır.

Ocakzade Haydar Altun,Pir Ali Bircivan'ın Horasan'dan gelmiş olduğunu,soy olarak 12 İmamlardan 8. İmam Rıza soyundan gelen Şah Mahmud Veli evlatlarından dördüncüsü yani en küçüğü olduğunu söylemektedir. Bunun üzerine sırası gelmişken Haydar Altun'a "Bircivan" sözcüğünün anlamı sorulduğunda, O yine sözlü gelenekten duyduğunu aktarıyor bize. Rivayete göre Şah Mahmud Veli, Anadolu'ya irşat etmesi için gönderdiği küçük oğlu Pir Ali'nin başarılarını duyduğu zaman "Benim Ali'm tek bir civandır" demiş ve böylece küçük oğlu Pir Ali Bircivan diye anılır olmuş.

Türbe içerisine beden duvarlarına yapılmış olan duvar resimleri oldukça ilgi çekicidir. Özellikle batı duvarda yer alan teber, kılıç, keşkül, takke ve sancak gibi betimlemeler tıpkı Merzifon Piri Baba türbesindeki betimlemeleri anımsatmakta ve aralarında büyük bir üslup benzerliği bulunmaktadır. Ayrıca doğu,güney ve kuzey duvarlarda Antik Çağ sütun ve sütun başlıkları üzerinde vazo içerisinde yer alan natürlü çalışmaları bulunmakta ve yine bunlardan farklı olarak üzüm salkımı,selvi,hurma ve karpuz betimlemeleri doğal ölçülere uygun bir şekilde işlenmiştir. Bütün bu çalışmalarda renk olarak sarı, yeşil, kırmızı, bordo, kahverengi,mor ve tonları kullanılmıştır.

Türbe beden duvarlarının geniş ve uzun olması sanatkara yoğun bir çalışma ve hayal gücünü uygulama alanı sağlamıştır. Batı duvarda minberin üst kısmında yuvarlak pano içerisinde "Hasan radyallahu anha sene 1320 (1902)" yazıtının varlığı bu çalışmaların 1320h./1902m. yılında (yani yapının yapıldığı yıl) yapıldığını göstermektedir.

Buradaki bezemelerin Merzifon Piri Baba türbesindeki bezemelerle içerik ve üslup benzerliği göstermesi göz önüne alındığında, bu bezemelerin Piri Baba türbesinin bezemelerini yapan Nakkaş İbrahim tarafından yapılmış olduğu olasılığını güçlendirmektedir. Çünkü aralarındaki içerik ve üslup benzerliği yanında her iki türbe bezemelerinin tarihleri arasında sadece iki yıllık bir fark bulunmaktadır. Dolayısıyla denilebilir ki; Nakkaş İbrahim, Pir Ali Bircivan türbesi bezemelerini 1902 yılında, Piri Baba türbesi bezemelerini de 1904 yılında yapmıştır. Zaten Piri Baba türbesi kitabeliğindeki "Nakkaş İbrahim sene 1322 (1904)" ibaresi de bu durumu kanıtlamaktadır.

Bütün bunlarla birlikte minberin üst yanında yer alan madalyon içerisinde "Ali radyallahu anha sene 1382 (1963)" ibaresinde geçen 1382h./1963m. tarihi de bezemelerin bu tarihte onarılmış olduğu fikriyle birlikte türbe içerisine yazılmış bulunan ilk üç halifenin adlarının da bu tarihte buraya eklendiğini akla getiriyor. Aynı durum Amasya

Hamdullah Efendi türbesinde de görülmektedir.

Ergonaş Baba (Seyyid Mustafa) Türbesi :

Ergonaş Baba türbesi, Amasya Merkez Yassıçal (Ebemü) kasabasında yer almaktadır. Bu türbe de diğerleri gibi kültür varlığı olarak tescilli bulunmaktadır. Bu türbe, oldukça sade ve basit bir konutun içerisinde yer almakta olup, konut bünyesinde özel bir oda içerisinde bulunmaktadır.

Türbede medfun bulunan kişi Ergonaş Baba değildir. Çünkü bu türbe Ergonaş Baba'nın oğlu Seyyid Mustafa'ya aittir. Fakat buna rağmen gerek resmi kayıtlarda gerekse de halk arasında büyük bir çoğunlukla bu türbenin Ergonaş Baba'ya ait olduğu ifade edilmektedir.

Ergonaş Baba (Ergonaş Seyyid Bali), günümüzde Taşova ilçesine bağlı olan Uluköy (Sonusa) kasabasında yer alan türbesinde medfun bulunmaktadır. Rivayete göre Ergonaş Baba Horasan Erenlerinden olup, yaşadığı sürece yöre halkını irşat etmiş ve bu arada yörede yaşayan Hıristiyan halkı da çeşitli kerametler yoluyla Müslüman yapmıştır.

Ergonaş Baba'nın çocuklarından Seyyid Mehmet Ordu'nun Ünye ilçesi Alan köyünde, diğer bir oğlu Amasya Merkez Uygur kasabasında, bir oğlu ve bir kızı da Sarımeşe (Efte) köyünde

medfun bulunmaktadır. Yine Yasıçal'lı olan hak aşığı Fedayi Baba da (1855-1940) Ergonaş Baba'nın oğlu Seyyid Mustafa'nın soyundan gelmektedir.

Amasya yöresi Alevi ziyaretgahları arasında yukarıya çıkarılan bu ziyaretgahlar dışında başka ziyaretgahlarda bulunmaktadır. Bunlar arasında günümüzde Çorum ili Mecitözü ilçesi Dağsaray köyü sınırları içerisinde kalan Topçam Evliyası ile Amasya Merkez İlyas köyde yer alan ve halk arasında Hızır-İlyas veya Baba İlyas türbesi olarak bilinen türbe sayılabilir. Ayrıca bunların dışında sadece buldukları köy veya mevki halkı tarafından bilinen mezar-ziyaretgahlar da bulunmaktadır.

Kaynaklar

- YÜRÜKOĞLU,R.,Okunacak En Büyük Kitap İnsandır-Tarihte Ve Günümüzde Alevilik,s.203
- PİROĞLU,Hüseyin,Evliyalar Yatağı Anadolu,s.158
- ULUSOY,A.Celalettin,Pir Dergahından Nefesler,s.27
- ÖZ,Baki,Alevilikle İlgili Osmanlı Belgeleri,s.
- YASAR,H.Hüsameddin,Amasya Tarihi,C.I,s.152

ULUSOY,A.Celalettin,a.g.e.,s.27 Evliya Çelebi Seyahatnamesi,C.II,s.398

KÖPRÜLÜ,Fuad,Türk Edebiyatında İlk Mutasavvıflar,s.46

KÖPRÜLÜ,Fuad,a.g.e.,s.46

ERKEN,Sabih,Türkiye'de Vakıf Abideler Ve Eski Eserler,s.334

YASAR,H.Hüsameddin, a.g.e., C.I,s.326 -327

YASAR,H.Hüsameddin,a.g.e.,C.I, s.327

TAŞAN, A.Aziz,Dünden Bugüne Merzifon, s.114 Bu konuda İsmail ONARLI, Cem Dergisinin 71.sayısında yayınlanan "Merzifon'da Pir-i Baba Tekkesi" adlı makalesinde Merzifon'da gazeteci-yayıncı Nurettin Gürgen adlı kişinin Pir-i Baba Menakıbnamesinin elinde olduğunu ifade ettiğini belirtmektedir.

ERKEN,Sabih,a.g.e.,s.334

ÇELEBİ,Abdullah,Amasyalı Fedayi Baba Divanı,s.16

ÇELEBİ,Abdullah,a.g.e.,s.16

ÇELEBİ,Abdullah,a.g.e.s.17